

LAUSUNTO

13.10.2023

VN/18780/2023
VN/18780/2023-PLM-35

Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/18780/2023-LVM-114

Puolustusministeriön lausunto; LVM:n Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelmasta. (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi).

Liikenne- ja viestintäministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt puolustusministeriön lausuntoa otsikon asiassa.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusarviointi on tärkeä osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua. Kyse on etukäteisarvioinnista, jossa tuotetaan tietoa suunnitelman todennäköisistä taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristövaikutuksista. Vaikutusarvioinnin avulla suunnitelman toimenpiteiden vaikutukset tuodaan esiin ja suunnitteluratkaisuista tehdään läpinäkyvämpiä. Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.

Puolustusministeriö lausuu asiassa seuraavaa:

Kohdistuuko voimassa olevan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman visioon tai tavoitteisiin muutostarpeita? Mikäli kyllä, millaisia muutostarpeita ja miksi? (Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelman sivut 10-11).

Visiossa tulee huomioida, että liikennejärjestelmä on toteutettu toimintavarmuus huomioiden siten, että se on toimintakykyinen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Liikennejärjestelmä mahdollistaa sotilaallisen liikkuvuuden kansallisen puolustuksen ja Naton yhteisen puolustuksen edellyttämällä tavalla sekä mahdollistaa Suomen huoltovarmuuden turvaamisen kaikissa olosuhteissa.

Vision mukaan digitaalinen murros on pyyhkäissyt läpi liikennejärjestelmän muokaten siitä aiempaa tehokkaamman ja turvallisemman tarjoten samalla parempia palveluita elinkeinoelämälle ja kansalaisille.

Digitaalisuuden kasvu hyödyttää elinkeinoelämää ja kansalaisten arkipäiväistä toimintaa. Digitaalisuuden lisääntyessä tulee kuitenkin huolehtia järjestelmän häiriönsietokyvystä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

Liikenteen sähköistymisen verkkoon kytkeytymisen myötä nämä riskit lisääntyvät huomattavasti. Lisäksi tulee huomioida avoimiin tietolähteisiin kohdistuvat riskit ja varmistua siitä, etteivät yhteiskunnan elintärkeät toiminnot vaarannu tietoa avattaessa. Mikäli jotain tietoa aiotaan saattaa avoimesti saataville, tulee tästä aina tehdä huolellinen riskiarvio.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan digitaalinen murros tulee siten toteuttaa tietoturvallisesti, huolehtien ettei Suomen turvallisuuden kannalta oleellista tietoa saateta avoimesti saataville.

Onko suunnitelman vaikutusarviointiin ja SOVA-lain (8.4.2005/200 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisen ympäristöarvioinnin valmisteluun näkemyksiä?

Sotilaallisen liikkuvuuden vaikutusten arviointi tulisi ottaa laajasti arviointiohjelmassa huomioon. Sotilaallisen liikkuvuuden merkitys tulee osana liittokuntaa korostumaan, jolloin tämän vaikutukset tulee huomioida arviointiohjelmassa kattavasti. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin (tilanteisiin) varautumista ei ole nostettu arviointiohjelmassa juurikaan esiin, paitsi liikenteen tietoturvallisuuden osalta. Liikennejärjestelmän toimivuus tulee varmistaa myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Häiriötilanteet voivat syntyä myös muuta kautta kuin tietoliikenteeseen tai sähköverkkoihin kohdistuvien riskien toteutuessa. Tällöin vaikutukset kohdistuvat herkästi myös maanpuolustuksen toimintaedellytyksiin ja laajemmin kansalliseen turvallisuuteen. On oleellista, että ohjelmassa arvioidaan myös maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaamista erilaisten uhkaskenaarioiden toteutuessa.

Saavutettavuusvaikutusten osalta huoltovarmuus on nostettu yhdeksi tarkasteltavaksi alakokonaisuudeksi. Tämä on puolustusministeriön näkökulmasta kannatettava asia. Huoltovarmuuden turvaamisen vaikutuksia tulee kuitenkin pystyä tarkastelemaan myös laajemmin kuin vain saavutettavuusvaikutusten kautta.

Muita huomioita

Arviointiohjelman ennakkointia koskevaan lukuun tulisi lisätä turvallisuusympäristössä tapahtuvien muutosten ennakkointi. Turvallisuusympäristön muutoksilla on merkittävä vaikutus liikennejärjestelmän kehittämiseen ja siten toimintavarmuuden varmistamiseen myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Osastopäällikkö

Tarja Jaakkola

Asiantuntija

Joonas Laito

VN/18780/2023-PLM-35

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: